

Europos regionų komiteto nuomonė dėl „2016-2017 m. ES plėtros strategijos“

(2017/C 306/09)

Pranešėjas: Rait Pihelgas (ET/ALDE), Amblos miesto meras**Pamatiniai dokumentai:** Komisijos komunikatas Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „2016 m. komunikatas dėl ES plėtros politikos

COM(2016) 715 final

2016–2017 m. ES plėtros strategija

POLITIKOS REKOMENDACIJOS

Europos regionų komitetas (RK)

Bendrosios pastabos

1. pareiškia, kad ES plėtros strategija ir naujų narių įstojimas į ES yra ES politikos įgyvendinimo ir apskritai visos Europos sėkmės garantas, ir patvirtina, kad plėtra yra galingiausia ES užsienio politikos priemonė;
2. pažymi, kad įgyvendinant esamos Europos Komisijos – kurios dabartinės kadencijos (2014–2019 m.) metu tolesnė Europos Sąjungos plėtra nenumatoma, tačiau vykdomas plėtros procesas bus tęsiamas – viziją dabar pasiektas etapas, kai dėl įvairių politinių priežasčių plėtros diskusijos su Turkija buvo išaldytos. Tuo pat metu su ES valstybėmis narėmis besiribojančios Vakarų Balkanų šalys pradėjo dalyvauti tiesiogiai įgyvendinant Europos Komisijos politiką, nes be plėtros proceso priemonių, jos taip pat aktyviai dalyvauja įgyvendinant ES migracijos politikos (Vakarų Balkanų maršrutas) ir su tuo susijusių politikos sričių, įskaitant saugumą, priemones;
3. atkreipia dėmesį į tai, kad prie ES prisijungti norinčios Vakarų Balkanų šalys, bendradarbiaudamos su ES institucijomis, ėmėsi konstruktyviai spręsti problemas (įskaitant stiprėjančius išorės bandymus pakeisti europinę kryptį) ir palankiai vertina jų pasirengimą padėti įveikti problemas, kurias Europos Sąjunga patiria imigracijos ir saugumo srityse;
4. pabrėžia, kad naujiems Europos Komisijos ir Vakarų Balkanų šalių darbo santykiams reikalingas atsakingas elgesys laikantis su ES plėtra susijusių įsipareigojimų ir sąlygų; pabrėžia, kad derybos turi vykti remiantis objektyviu šalių kandidačių pasirengimo ir politinių bei ekonominių stojimo kriterijų įgyvendinimo pažangos vertinimu, be to, proceso metu sąlygos neturėtų būti keičiamos siekiant atsižvelgti į vienai ar kitai derybų šaliai opius klausimus;
5. mano, kad labai svarbu plėtros proceso eigoje šalių kandidačių ir potencialių šalių kandidačių pasiektus rezultatus ir padarytą pažangą laikyti viešu patvirtinimu, kad Europos Sąjunga tebėra atvira visiems, kurie siekia tų pačių tikslų ir vadovaujasi bendromis vertybėmis;
6. palankiai vertina Komisijos atkreiptą dėmesį į tai, kad vietos ir regionų valdžios institucijoms tenka ypač svarbus vaidmuo; pabrėžia, kad komunikatuose ir ataskaitose reiktų veiksmingiau ir išsamiau nagrinėti vietos ir regionų valdymą, net jeigu nėra nei šiai sričiai numatyto atskiro *acquis* skyriaus, nei šioje srityje nustatyto ES decentralizavimo ir daugiapakopio valdymo modelio;
7. nurodo, kad atsižvelgiant į naujus pasaulinius iššūkius ir svarbius įvykius tarptautinėje arenoje, visų pirma Vakarų Balkanų šalių kaimynystėje, būtina nuolat ir viešai nagrinėti ES plėtros temą (organizuojant susitikimus, konferencijas ir kt.) regionų ir Europos lygmeniu, kad šių šalių europinė perspektyva išliktų darbotvarkėje;

8. yra įsitikinęs, kad tiek tiesiogiai su ES susijusiuose Komisijos sprendimuose, tiek ir plėtros strategijai skirtose diskusijose ir sprendimuose būtina aiškiai pabrėžti jaunimo perspektyvą, siekiant naują kartą informuoti, kad mūsų dabartiniai ir būsimi namai – Europos Sąjunga – visiems jauniems žmonėms užtikrina švietimo, kultūros ir užimtumo galimybes;

9. palankiai vertina Paryžiaus aukščiausiojo lygio susitikimo metu (2016 m. liepos 4 d.) priimtą sprendimą įsteigti Regioninį jaunimo bendradarbiavimo biurą ir jo pradėtą veiklą bei ragina šioje iniciatyvoje dalyvauti naujų ir sėkmingai besivystančių valstybių narių jaunimo organizacijas;

10. tvirtai pritaria tam, kad būtų rengiamos metinės ekonominių reformų programos, ir rekomenduoja, atsižvelgiant į įgytą patirtį, įtraukti vietos ir regionų valdžios institucijas ir piliečius į biudžeto planų ir projektų rengimo procesus, kadangi būtent vietos ir regionų lygmuo susiduria su jų taikymu ir praktiniu įgyvendinimu;

11. pabrėžia svarbų vietos ir regionų valdžios institucijų vaidmenį informavimo strategijoje per visą plėtros procesą, kuriam galima užtikrinti plačią visuomenės paramą, jei visuomenė bus informuojama apie plėtros teikiamą naudą;

Teisinė valstybė ir pagrindinės teisės

12. nurodo, kad teisinė valstybė, pagrindinių teisių laikymasis ir sąžininga bei skaidri politika yra pagrindinės plėtros sąlygos; tikisi, kad šalys kandidatės ir potencialios šalys kandidatės dės ryžtingas pastangas šiems tikslams pasiekti;

13. palankiai vertina pagrindinį plėtros strategijos principą, pagal kurį pirmiausia sprendžiami svarbiausi klausimai – todėl visos šalys kandidatės ir potencialios šalys kandidatės raginamos užtikrinti spartesnę pažangą stiprinant teisinę valstybę ir teisingumą, užtikrinant pagrindinių teisių paisymą, laisves ir saugumą bei įtvirtinant mažumų apsaugą ir lyčių lygybę; atkreipia dėmesį į bendradarbiavimo su Europos Taryba ir jos Vietos ir regionų valdžios institucijų kongresu svarbą pagrindinių teisių, teisinės valstybės ir vietos demokratijos srityse;

14. palankiai vertina dėmesį saviraiškos laisvei, tačiau pabrėžia, kad tai turi būti derinama su geresne bendra politine kultūra – geriausias būdas užtikrinti pažangą šioje srityje yra pavyzdinis politikos formuotojų, visų pirma vietos ir regionų lygmens, elgesys (su kaimynais susijusių susirėmimų ir provokacijų vengimas, neigiamų pareiškimų vengimas, jautrus reagavimas į pažeidžiamoms ir nepalankioje padėtyje esančioms grupėms priklausančių asmenų poreikius, atsižvelgimas į mažumų padėtį ir t. t.);

15. mano, kad spaudos laisvė yra itin svarbi siekiant užtikrinti pliuralizmą demokratinėje visuomenėje. Žiniasklaidos priemonių nuosavybės struktūra yra rimta problema. Iš tiesų, jeigu neužtikrinama piliečių teisė į nepriklausomą informaciją, iš esmės gali būti sunku užtikrinti politiškai neutralų ir skaidrų valdymą ir demokratijos skatinimą;

16. palankiai vertina Kovos su korupcija agentūros Juodkalnijoje įsteigimą, kaip pavyzdį visoms regiono šalims, ir pabrėžia, kaip svarbu kovoti su korupcija viešajame ir privačiame sektoriuose visais valdžios ir visuomenės lygmenimis;

17. pabrėžia, kad reikia kovoti su rasizmu, ksenofobija, ekstremizmu, radikalėjimu ir terorizmu, nes tai kelia pavojų visiems žmonėms svarbioms vertybėms ir teisėms. Jauniems žmonėms skirtas prevencinis darbas yra svarbus, siekiant gerinti jų supratimą, kad ES valstybės narės yra įsipareigojusios kurti jaunimui saugų pasaulį, užtikrinantį geras švietimo ir užimtumo galimybes;

Ekonominė plėtra ir sujungimas

18. palankiai vertina paramos ir išteklių teikimą šalims kandidatėms ir potencialioms šalims kandidatėms; tačiau ši pagalba turi būti pakankama, efektyviai ir skaidriai naudojama bei administruojama;

19. palankiai vertina ES sujungimo darbotvarkę ir regioninėms iniciatyvoms (Berlyno procesui ir kt.) teikiama pirmenybę, kurios turėtų būti įtrauktos; pabrėžia, kad į procesą būtina įtraukti šalių kandidačių ir potencialių šalių kandidačių vietas, regionų ir nacionalines valdžios institucijas; ragina atsižvelgti į naujų valstybių narių patirtį ir pakviesti ES ekspertus, visų pirma iš šių šalių dalyvauti rengiant ir įgyvendinant investicijų projektus (transporto, energetikos, skaitmeninių telekomunikacijų, švietimo, jaunimo ir kitose su skaitmenine plėtra susijusiose srityse);

20. remia nacionalinių investicijų komitetų darbą paramą gaunančiose Vakarų Balkanų šalyse kuriant vieną bendrą projektų portalą; ragina geriau derinti struktūrinės politikos priemones ir mano, kad tai yra galimybė plėtoti skaitmeninės plėtros projektus Vakarų Balkanų šalyse;

Plėtros šalių regionų bendradarbiavimas

21. palankiai vertina ir skatina visus teigiamus pokyčius šalių kandidačių ir potencialių šalių kandidačių santykiuose, ypač susitaikymą ir pasitikėjimo atmosferos kūrimą, tačiau ragina daryti apčiuopiamą pažangą sprendžiant dar neišspręstus klausimus ir siekti ilgalaikių rezultatų laikantis gerų kaimyninių santykių principo; ragina vietas ir regionų bendruomenes veiksmingiau viešinti informaciją apie savo pasiektą pažangą ir iniciatyvas šiame procese bei palankiai vertina geriausios praktikos ir patirties sklaidą;

22. atkreipia dėmesį į savivaldybių tarpvalstybinio ir tarpvalstybinio lygmens bendros veiklos potencialą, pavyzdžiui, kampaniją „Darom“ (angl. Let's do it!), skirtą švariai aplinkai išsaugoti;

23. ragina šalis kandidates ir potencialias šalis kandidates pasinaudoti esamomis partnerystės ir Techninės pagalbos ir informacijos mainų (TAIEX) programomis, apsvarstyti naujas bendradarbiavimo formas ir kurti atitinkamas iniciatyvas;

24. palankiai vertina teigiamus pastarųjų Europos regionų komiteto su šiomis šalimis sudarytų jungtinių konsultacinių komitetų ir darbo grupių posėdžių rezultatus; pripažįsta antrąją plėtros dieną (2016 m. birželio 1–2 d.) ir rekomenduoja reguliariai organizuoti tokius renginius;

25. teigiamai vertina Komisijos iniciatyvą surengti konferencijas „Speak Up!“ ir įgyvendinti regiono žiniasklaidos konferencijoms skirtą kampaniją. Šie renginiai yra puiki proga stiprinti žiniasklaidą – įskaitant socialinius tinklus – nacionaliniu ir regionų lygmeniu, palyginti plėtros procese dalyvaujančių šalių padarytą pažangą ir kuo geriau pasinaudoti kaimyninių šalių pasiektais rezultatais;

26. mano, kad viso regiono dalyvavimas viename ir tame pačiame procese gali suteikti postūmį net Vakarų Balkanuose ir kad galima įtikinti žmones, jog vienos šalies sėkmė reiškia sėkmę visoms šalims. Tai iki šiol didino susidomėjimą kaimyninėmis šalimis ir bendravimą su jomis bei sveiką konkurencingumą ir abipusę paramą;

Migracija

27. giria ryžtingus Komisijos veiksmus migracijos klausimais ir priimant 2015–2016 m. sprendimus, nes dabartinė pabėgėlių ir ekonominių migrantų padėtis ir ypač greitai susiformavę per Vakarų Balkanus vedantys maršrutai daro poveikį visam regionui; sprendimus galima rasti tik bendromis pastangomis, užtikrinant solidarumą ir dalijantis atsakomybe;

28. labai palankiai vertina Komisijos iniciatyvą dėl bendros Europos prieglobsčio sistemos reformos (2-asis dokumentų rinkinys, 2016 m. liepos 13 d.), kurioje pateikiami išsamūs sprendimai (saugios trečiosios šalies, pirmosios prieglobsčio šalies, saugios kilmės šalies sąvokos) visoms migracijos krizę patiriančioms grupėms, įskaitant garantijas prieglobsčio prašantiems nelydimiems nepilnamečiams bei teisinės pagalbos sistemą prieglobsčio prašytojams;

29. teigiamai vertina valstybių narių ir visų pirma šalių kandidačių pastangas įveikiant krizę ir skiriant išteklius; atkreipia dėmesį į tai, kad reikalinga tolesnė ES parama bei investicijos migrantų ir pabėgėlių priėmimui ir integravimui Vakarų Balkanų šalyse, siekiant ten sukurti geresnių užimtumo galimybių;

30. dėkoja visoms vietos savivaldybėms, palei kurias nusidriekęs migracijos maršrutas, už jų ligšiolinę neįkainojamą pagalbą ir bendradarbiavimą ir ragina jas kaupti patirtį ir toliau ją perduoti bei viešinti geriausią praktiką ir žinias, kurios gali būti naudingos netikėtai atvykus žmonėms, kuriems reikalinga pagalba; ragina vietos valdžios institucijas remti kovą su neteisėtu žmonių gabenimu ir prekyba žmonėmis; kartu pabrėžia, kad vietos valdžios institucijų pajėgumai yra riboti ir nevienodi, todėl reikia sudaryti galimybių skirti joms papildomą paramą;

31. pabrėžia, kad – atsižvelgiant į 2015 m. Tarybos išvadose nustatytus prioritetus ir priemones – reikia toliau imtis prevencinių priemonių ir sutelkti pastangas pirmiausia į pabėgėlius, kuriems iš tiesų reikalinga tarptautinė apsauga;

32. kartu tikisi aktyvesnio ES dalyvavimo įgyvendinant migrantų kilmės regionams skirtas iniciatyvas ir politikos priemones, skirtas gerokai sumažinti pabėgėlių, priverstų palikti savo šalį, ir ekonominių migrantų srautą į Europą; be to, taikos procesus nuo konfliktų kenčiančiose šalyse reikia veiksmingiau remti diplomatinėmis iniciatyvomis;

Turkija

33. atkreipia dėmesį į balandžio 16 d. įvykusio referendumo dėl Turkijos Konstitucijos pakeitimų rezultatus ir į Tarptautinės referendumo stebėjimo misijos išvadą, kuriose teigiama, kad abi kampanijos šalys neturėjo vienodų galimybių ir kad rinkėjams nebuvo pateikta nešališkos informacijos;

34. primena nusistovėjusią tarptautinę praktiką vietos lygmeniu, pagal kurią ginčai dėl balsų skaičiavimo gali būti sprendžiami juos iš dalies perskaičiuojant, ir rekomenduoja taip elgtis, kai tai tinkama ir naudinga;

35. apgailestauja, kad pastarojo meto politiniai įvykiai Turkijoje verčia abejoti Turkijos vyriausybės visapusišku išsipareigojimu laikytis vertybių ir principų, kuriais grindžiama Europos Sąjunga, visų pirma Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos, ir atkreipia dėmesį į tai, kad dėl to kyla abejonių dėl stojimo proceso tęstinumo;

36. ragina Turkijos vyriausybę aiškiai ir vienareikšmiškai nepritari mirties bausmei, ir suteikti patikinimą ir akivaizdžių įrodymų, kad ji visapusiškai laikosi teisinės valstybės principų ir gerbia Turkijos opozicijos narių žmogaus teises, taip pat Turkijos ir tarptautinės žiniasklaidos priemonių laisvę ir nepriklausomumą;

37. ragina Turkijos valdžios institucijas užtikrinti, kad bet kokie konstituciniai pakeitimai ateityje nepažeistų subsidiarumo principo ir Turkijos vietos valdžios institucijų savarankiškumo ir galių;

38. atsižvelgdamas į oficialų Turkijos, kaip šalies kandidatės, statusą, primena daugelį savo kreipimųsi ir raginimų Turkijos vyriausybei, kviečiančių steigti jungtinį konsultacinį komitetą su RK, kuriame abiejų šalių išrinkti vietos ir regionų valdžios institucijų atstovai, proporcingai atstovaujantys abiem lytims, geografinėms vietovėms ir politinėms pažiūroms, galėtų reguliariai susitikti ir palaikyti nuolatinį dialogą; mano, kad tęsiant stojimo procesą Turkijos ir ES vietos ir regionų valdžios institucijoms būtų labai naudinga palaikyti oficialius ryšius per jungtinį konsultacinį komitetą;

39. primena beveik trijų milijonų šiuo metu Turkijoje apsistojusių pabėgėlių padėtį ir pripažįsta bei reiškia solidarumą su piliečiais ir merais, visų pirma prie Turkijos sienos su Sirija, kurie turi rasti praktinių sprendimų, kur apgyvendinti labai didelį pabėgėlių skaičių, kuris kartais prilygsta savivaldybės gyventojų skaičiui; pabrėžia, kad bet kurioje savivaldybėje tokie iššūkiai daro milžinišką poveikį įvairioms paslaugoms, pavyzdžiui, vandentvarkai ir atliekų tvarkymui, mokykloms, sveikatos priežiūrai, transportui ir verslui, taip pat vietos infrastruktūrai, ir pabrėžia, kad ši padėtis negali tęstis;

40. atkreipia dėmesį į Turkijos Vyriausybės kaltinimus dėl to, kad ES nesilaikė savo išsipareigojimų pagal 2016 m. pasiektą susitarimą dėl į Europą per Turkiją vykstančių migrantų ir pabėgėlių srautų valdymo, tačiau taip pat nurodo, kad daugelis provincijų ir savivaldybių turėjo teikti pagalbą migrantams ir pabėgėliams be ES paramos; tačiau taip pat nurodo, kad pabėgėliams iš Sirijos Turkijoje ES teikia labai didelę finansinę paramą per humanitarinės pagalbos organizacijas partneres ir kad lėšos yra skiriamos pagal faktinius poreikius ir atsižvelgiant į išsipareigojimų laikymąsi; atsižvelgia į vietos lygiu patiriamus integracijos iššūkius ir pabrėžia, kad įgūdžių lavinimas gali atlikti svarbų vaidmenį lengvinant integraciją;

41. apgailestauja dėl to, kad atrodo, jog įstrigo daug žadančios derybos dėl Kipro, ir mano, kad sėkminga šių derybų pabaiga būtų svarbus indėlis atkuriant tam tikrą Turkijos ir ES tarpusavio pasitikėjimą.

42. yra tvirtai įsitikinęs, kad veiksmingi darbo santykiai tarp abiejų pusių vietos ir regioninių valdžios institucijų taip pat gali padėti – keičiantis geriausia patirtimi praktiniais klausimais – atkurti tam tikrą Turkijos ir ES tarpusavio pasitikėjimą.

43. patvirtina savo ketinimą toliau plėtoti dialogą su Turkijos merais atitinkamuose RK organuose, siekiant keistis geriausios praktikos pavyzdžiais ir ginti subsidiarumo principą.

44. apgailestauja dėl mėginimo įvykdyti valstybės perversmą ir prarastų gyvybių, ir reiškia savo solidarumą su demokratinėmis institucijomis; tačiau reiškia savo susirūpinimą dėl plataus masto priemonių, kurių imtasi po mėginimo įvykdyti valstybės perversmą, pavyzdžiui, masinių atleidimų iš darbo, asmenų sulaikymo ir įkalinimo, visų pirma dėl išrinktų merų įkalinimo ir jų atleidimo iš pareigų, juos pakeičiant ne išrinktais, o „centrinės valdžios institucijų paskirtais merais“, nes tai, kurie ženkliai silpnina pliuralistinę demokratiją vietos lygmeniu;

45. tikisi, kad Turkija, pirmiausia kaip šalis kandidatė, laikysis aukščiausių demokratijos, teisinės valstybės ir pagrindinių laisvių principų; yra labai susirūpinęs dėl toliau blogėjančios padėties, susijusios su teisminių institucijų nepriklausomybe ir veikimu, taip pat saviraiškos laisvės srityje; reiškia susirūpinimą dėl žurnalistams, mokslininkams ir žmogaus teisių gynėjams taikomų apribojimų ir priemonių, taip pat dėl dažnų ir neproporcingų žiniasklaidos priemonėms ir socialiniams tinklams taikomų draudimų;

46. ragina visapusiškai ir nediskriminuojant įgyvendinti ES ir Turkijos asociacijos susitarimo papildomą protokolą visų ES valstybių narių, įskaitant Kiprą, atžvilgiu; ragina Turkiją tvirtai įsipareigoti palaikyti gerus kaimyninius santykius su visomis savo kaimyninėmis šalimis ir taikiai išspręsti ginčus laikantis JT Chartijos; šiomis aplinkybėmis išreiškia savo susirūpinimą ir ragina Turkiją susilaikyti nuo bet kokių grasinimų valstybėms narėms ar prieš jas nukreiptų veiksmų; pabrėžia, kad būtina gerbti visų valstybių narių teisę sudaryti dvišalius susitarimus ir tirti bei naudoti gamtos išteklius vadovaujantis Bendrijos teisyne ir tarptautine teise, įskaitant JT jūrų teisės konvenciją; toliau pabrėžia būtinybę gerbti valstybių narių suverenitetą ir jų suverenias teises, susijusias su jų išskirtinėmis ekonominėmis zonomis, teritorine jūra ir oro erdve;

47. ragina Turkiją pradėti savo pajėgų išvedimą iš Kipro ir perduoti JT atskirtą Famagustos zoną pagal JT ST rezoliuciją Nr. 550 (1984 m.); pabrėžia, kad tokios pasitikėjimo stiprinimo priemonės taptų abiejų bendruomenių ekonominio, socialinio ir regioninio augimo galimybe; pažymi, kad pilietinės visuomenės dialogas vietos bendruomenėse gali padėti pasiekti susitarimą;

Juodkalnija

48. palankiai vertina tai, kad Juodkalnija ryžtingai ruošiasi narystei ES, daro su tuo susijusią pažangą ir pasirašė stojimo į NATO protokolą, todėl 2017 m. Juodkalnija taps NATO nare; be to, palankiai vertina sienų sutarčių su Bosnija ir Hercegovina bei Kosovu pasirašymą;

49. teigiamai vertina didelį rinkėjų ir partijų aktyvumą 2016 m. spalio mėn. surengtuose parlamento rinkimuose – sklandžią rinkimų eigą sudėtingomis aplinkybėmis lėmė nuoseklus teisinės valstybės principo taikymas, o jų rezultatai patvirtina ligšiolinę vidaus ir išorės politiką;

50. pabrėžia, kad dabar labai svarbu vietos lygmeniu patikimai užtikrinti teisinės valstybės principų laikymąsi ir pagrindinių teisių paisymą; tikisi, kad nauja kovos su korupcija agentūra paskatins korupcijos prevencijos vietos veiksmų planų įgyvendinimą ir bus sukurta veiksminga kontrolės sistema;

51. palankiai vertina pastangas vietos valdžios institucijų tarnautojų profesinio ugdymo srityje, tačiau pabrėžia, kad būtina tolesnė pažanga (pvz., rengti daugiau mokymų ir nustatyti skaidresnes įdarbinimo procedūras, paremtas nuopelnų principu); palankiai vertina vietos savivaldos finansavimo įstatymo pakeitimus ir ragina toliau siekti užtikrinti finansinį vietos savivaldos savarankiškumą;

Serbija

52. pažymi, kad 2016 m. Serbijoje vyko ne tik vietos ir regionų valdžios rinkimai, bet ir buvo surengti pirmalaikiai parlamento rinkimai, kurie patvirtino didėjančią politinę visuomenės įvairovę ir kartu reikiamą daugumos paramą valdančiajai partijai, kuri laimėjo rinkimus ir sudėtingomis užsienio politikos sąlygomis toliau siekia pagrindinio savo tikslo – ES narystės;

53. ragina Serbiją toliau įgyvendinti stojimui į ES reikalingas reformas ypatingą dėmesį skiriant teisės sistemai ir kovai su korupcija; palankiai vertina tai, kad buvo sukurtas konkretus veiksmų planas individualių skyrių įgyvendinimui ir kad Serbija yra pirmoji šalis į narystės procesą įtraukusi ES lyčių lygybės indeksą, o tai sulaukė visuotinio pripažinimo;

54. palankiai vertina pažangą, padarytą įgyvendinant vyriausybės priimtą nacionalinėms mažumoms skirtą veiksmų planą; teigiamai vertina etninėms ir kitoms mažumoms palankią retoriką, kuri dominuoja aukščiausio lygio vyriausybės atstovų kalbose;

55. palankiai vertina Serbijos ir Kroatijos santykių normalizavimą, taip pat Belgrado ir Prištinės dialogą (Mitrovicos tilto atidarymą), nes tai duoda apčiuopiamų rezultatų žmonėms; ragina toliau siekti pažangos vykdant išipareigojimus ir įgyvendinant susitarimus, kad būtų stiprinamas bendradarbiavimas ir pasitikėjimas; ragina valdžios institucijas ir viešosios nuomonės formuotojus aktyviai propaguoti padėties normalizavimą;

56. palankiai vertina viešojo administravimo reformos strategiją bei vietos savivaldos mokymo strategiją; teigiamai vertina Nacionalinio konvento dėl integracijos į Europos Sąjungą veiklą ir konsultacijas vietos lygmeniu;

Buvusioji Jugoslavijos Respublika Makedonija

57. pabrėžia, kad ši šalis pirmoji pasirašė stabilizacijos ir asociacijos susitarimą (SAS), ir, atsižvelgdamas į tai, reiškia susirūpinimą dėl to, kad integracijos procesas ir išipareigojimų vykdymas bei reformų įgyvendinimas sustojo. RK yra susirūpinęs dėl užtrukusios politinės krizės buvusiojoje Jugoslavijos Respublikoje Makedonijoje ir ragina šalį vėl sukaupti politinę valią tapti ES nare bei vykdyti savo išipareigojimus;

58. pažymi, kad vadovaujantis 2015 m. birželio–liepos mėn. tarpininkaujant tarptautinei bendruomenei pasiektu politiniu susitarimu ir 2016 m. liepos–rugpjūčio mėn. pasiektu nauju susitarimu 2016 m. gruodžio mėnesį buvo surengti pirmalaikiai parlamento rinkimai (kartu dviejose apygardose surengti nauji rinkimai buvo teigiamas žingsnis atkuriant pasitikėjimą); galima tikėtis, kad bus tęsiama ligšiolinė politika ir visų pirma įgyvendinamas susitarimas dėl neatidėliotinių politinių reformų. Buvusioji Jugoslavijos Respublika Makedonija privalo visiškai įgyvendinti 2015 m. birželio–liepos politinį susitarimą ir imtis skubių ir konkrečių priemonių neatidėliotiniams prioritetinėms reformoms skatinti ir įgyvendinti;

59. pabrėžia, kad sprendimas, ar šaliai bus rekomenduojama pradėti derybas dėl stojimo, kad iki šiol padarytą pažangą vainikuotų logiška pabaiga, priklauso nuo ES nustatytų kriterijų įvykdymo, remiantis 2015 m. gruodžio mėn. ES Tarybos išvadamis ir Slovakijai pirmininkaujant (2016 m. gruodžio 13 d.) priimtomis Bendrųjų reikalų tarybos išvadamis;

60. atkreipia dėmesį į iki šiol šalies dėtą pastangą sureguliuoti migracijos krizę ir pabrėžia, kad visas su tuo susijusias problemas reikia spręsti bendradarbiaujant su ES ir kitomis tarptautinėmis organizacijomis; primygtinai pabrėžia, kad tebėra nepaprastai svarbu išsaugoti gerus kaimyninius santykius, o JT vadovaujamose derybose pasiekti abipusiškai priimtina susitarimą dėl šalies pavadinimo;

Albanija

61. džiaugiasi pastebėjus santykinę Albanijos pažangą pagrindinių reformų prioritetų srityje; Tačiau Albanijai reikia padaryti daugiau tvariai, visuotiniai ir įtraukiai įgyvendinant reformas, ypač tuose sektoriuose, kuriems skirti penki svarbiausi prioritetai, daugiausia dėmesio skiriant teisinės valstybės ir žmogaus teisių, įskaitant mažumų teises, užtikrinimo sektoriui. Šiomis aplinkybėmis labai svarbi buvo bendru sutarimu 2016 m. liepos 22 d. parlamento plenariniame posėdyje priimta teisinės sistemos reforma, nes ji atveria naujų galimybių geresnei žmogaus teisių apsaugai (įskaitant antidiskriminacinę politiką, mažumų teises ir ekonomines teises visoje Albanijoje), sprendimams dėl nuosavybės teisių nustatymo, verslo ir investicijų aplinkos gerinimui ir kovai su šešėline ekonomika; taip pat teigiamai vertina kovos su korupcija strategiją ir veiksmų planą; primygtinai ragina daryti tolesnę pažangą kuriant politiką ir teisėkūros priemones ir užtikrinti tinkamą įgyvendinimą, kartu su kovos su organizuotu nusikalstamumu, įskaitant narkotikų, ypač hašišo, gamybą ir kontrabandą, priemonėmis, ir pabrėžia, kad Albanijai ypač svarbu pasiekti apčiuopiamų ir tvarių rezultatų šiose srityse;

62. pažymi, kad prie Albanijos padarytos pažangos narystės procese prisidėjo ir nuo 2009 m. gegužės mėn. trunkanti šalies narystė NATO, turėjusi teigiamo poveikio nacionalinėms reformoms bei Albanijos ir Graikijos santykių gerinimui;

63. pastebi, kad 2015 m. po viešojo administravimo reformos surengti vietos valdžios rinkimai vyko be didelių nesklaidumų, tačiau ragina užtikrinti didesnę nešališkumą ir profesionalumą; be to, palankiai vertina parlamento įsteigtus rinkimų reformai skirtus *ad hoc* komitetus ir akcentuoja atitinkamas ESBO ir Demokratinių institucijų ir žmogaus teisių biuro, taip pat ir Europos Tarybos vietos ir regionų savivaldos kongreso bei RK rinkimų stebėjimo misijos rekomendacijas depolitizuoti viešojo administravimo sritį ir užtikrinti nešališkumą; be to, tikisi, kad pirmiau išdėstytos rekomendacijos bus įgyvendintos per būsimus parlamento rinkimus, kurie turi būti laisvi, sąžiningi ir patikimi bei vykti laikantis tarptautinių standartų;

64. ragina reformų procesą ir ateityje padaryti įtraukiau, kviečiant dalyvauti visus susijusius politinius (taip pat ir mažumoms atstovaujančius) ir pilietinės visuomenės subjektus, įskaitant opoziciją ir susijusius suinteresuotuosius subjektus, ir šiuo požiūriu pabrėžia Nacionalinės Europos integracijos tarybos darbą kaip teigiamą pavyzdį;

65. be to, palankiai vertina nacionalinės pilietinės visuomenės valdybos narių išrinkimą ir tai, kad ši valdyba pradėjo savo veiklą;

Bosnija ir Hercegovina

66. džiaugiasi, kad šalis atnaujino integracijos procesą, nes europinė perspektyva yra viena svarbiausių paskatų šiai šaliai, ir ragina toliau įgyvendinti reformų darbotvarkę, nes Stabilizacijos ir asociacijos susitarimo (SAS) įsigaliojimas leidžia manyti, kad įsipareigojimų vykdymas gali atnešti apčiuopiamų rezultatų;

67. taip pat su pasitenkinimu pažymi, kad Bosnija ir Hercegovina 2016 m. vasario 15 d. pateikė paraišką dėl šalies narystės ES, o tai suteikia postūmį tiek šiai šaliai, tiek plėtros procesui; todėl pabrėžia, jog šią dinamiką reikia išlaikyti, kad būtų galima daryti reikšmingą pažangą įgyvendinant reformų darbotvarkę, kuri būtina norint žengti šiuo keliu;

68. konstatuoja, kad 2013 m. spalio mėnesį vykusio gyventojų surašymo rezultatų paskelbimas 2016 m. birželio 30 d. padėjo visuomenei geriau suprasti 2016 m. rugsėjo mėn. vykusią vietos valdžios rinkimų nulemtus pokyčius politinėje arenoje, kuri patiria nuolatinį spaudimą ir iš regionui nepriklausančių šalių;

69. ragina visus Bosnijos ir Hercegovinos politikos formuotojus išnaudoti porinkiminį laikotarpį naujam keitimuisi nuomonėmis su ES ir susijusiomis tarptautinėmis institucijomis siekiant išspręsti istoriškai susiklosčiusias problemas ir etninių grupių santykiuose sukurti naują teigiamą atmosferą; atkreipia dėmesį į tai, kad regiono politinius sprendimus priimančieji ir viešosios nuomonės formuotojai, atsižvelgdami į naujas politines aplinkybes, savo asmeniniu pavyzdžiu ir iniciatyva gali labai prisidėti prie pokyčių vietoje skatinimo;

70. pabrėžia įvairių valdžios lygmenų veiklos koordinavimo svarbą siekiant pašalinti kliūtis tokiose srityse kaip sklandus šalies funkcionavimas, veiksmingas reformų darbotvarkės įgyvendinimas, judumas, investicijos ir ryšiai įvairiose politikos srityse, taip pat bendros ekonominės erdvės kūrimas; nurodo, kad decentralizacija nereiškia susiskaidymo ir kad reformų įgyvendinimui visais lygmenimis būtinos suderintos bendros strategijos; ragina parengti bendrus tikslus, kurie būtų suderinami, tačiau neapsiribotų pavieniais interesais;

71. yra įsitikinęs, kad 2016 m. rugpjūčio mėn. sukurtas ES reikalų koordinavimo mechanizmas padės gerinti šalies ir jos autonominių vienetų bendradarbiavimą su ES ir jos institucijomis ir sudarys geresnes galimybes visapusiškai pasinaudoti ES finansavimo teikiama nauda;

Kosovas ⁽¹⁾

72. palankiai vertina Stabilizacijos ir asociacijos susitarimo pasirašymą ir jo įsigaliojimą 2016 m. balandžio 1 d., nes tai signalizuoja naują Kosovo santykių su ES etapą; taip pat palankiai vertina specialiųjų teisėjų kolegijų steigimą; skatina Kosovą toliau įgyvendinti su ES susijusias reformas (pvz., priimti žmogaus teisių įstatymų rinkinį, pasiekti, kad įsigaliojūt Europos reformų darbotvarkė) ir imtis kitų svarbių priemonių (pvz., plėtoti santykių normalizavimo procesą);

73. džiaugiasi rezultatais vizų režimo liberalizavimo srityje; pabrėžia, kad svarbu įvykdyti visas nustatytas atitinkamas sąlygas, ir skatina siekti tolesnės pažangos;

74. pabrėžia, kad norint skubiai pagerinti Kosovo įvaizdį tarptautinėje arenoje šaliai nepaprastai svarbu plėtoti taikų ir daugiašalį politinį dialogą parlamente ir vietos valdžios institucijose;

75. palankiai vertina ir remia teigiamus Belgrado ir Prištinos dialogo poslinkius (Mitrovicos tilto atidarymą, telekomunikacijų susitarimą), nes tai duoda apčiuopiamų rezultatų žmonėms; ragina toliau siekti pažangos vykdant išipareigojimus ir įgyvendinant susitarimus, taip stiprinant bendradarbiavimą ir pasitikėjimą; ragina valdžios institucijas, politikos sprendimų priėmėjus ir viešosios nuomonės formuotojus rodyti gerą pavyzdį propaguojant padėties normalizaciją, kad būtų galima sklandžiai pradėti stojimo procesą.

Briuselis, 2017 m. gegužės 12 d.

*Europos regionų komiteto
pirmininkas*

Markku MARKKULA

⁽¹⁾ Šis pavadinimas nekeičia pozicijos dėl statuso ir atitinka Jungtinių Tautų Saugumo Tarybos rezoliuciją Nr. 1244/99 bei Tarptautinio Teisingumo Teismo nuomonę dėl Kosovo nepriklausomybės deklaracijos.